

Lekaposten

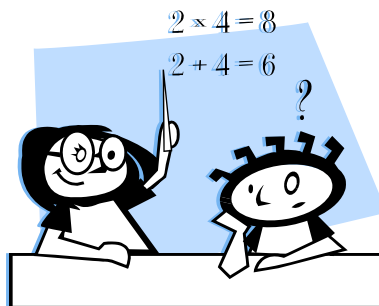
LEKA
- vill og vakker

Utgiver: Leka kommune

Dato: 01/08 - 2008

Nr: 15/08

Det er i dag vel to uker til skolestart,
og vi håper lærere og elever tar fatt
på nytt skoleår med friskt mot.
Skoleruta står på neste side.

En del av ungdommene våre går en ny og spennende tilværelse i møte som hybelboere og førsteårselever på videregående skoler.
Lykke til!

PRIMSTAVEN:

1. AUGUST – PETERS LENKER

Symbolet er nøkkel, lenker, eller blomst, men står ikke avmerket på alle primstaver.
I følge folketroen kunne det blåse mye denne dagen. Det var også en av årets farligste dager, da man trodde at erkeengelen Lucifer ble styrtet ned fra himmelen. Man burde unngå alt nytt, f.eks. ikke gifte seg, ikke legge ut på en reise, ikke ta på seg nytt tøy osv.

SISTE FRIST FOR INNLEVERING AV STOFF

FREDAG 22. august

NESTE UTGAVE AV LEKAPOSTEN KOMMER

FREDAG 29. august

Tlf. 743 87 000 e-post: post@leka.kommune.no

Tlf. Legevakt etter kl. 15.30 - 743 99 750

Tlf. Leka sykestue - 743 87 200

Tlf NAV Leka - 747 32 510

Tlf. Likningskontoret Leka - 742 16 525

Neste utgaver: 12.09, 26.09, 10.10, 24.10, 07.11, 21.11, 05.12, 19.12

SKOLERUTE 2008-2009

18.august	Skolestart
6.-10.oktober	Høstferie
28.november	Fridag
19.desember	Siste skoledag før jul
5.januar	Første skoledag etter nyttår
23.-27.februar	Vinterferie
4.-13.april	Påskeferie
1.mai	Fridag
21.mai	Kr.himmelfartsdag, fridag
1.juni	2.pinsedag, fridag
19.juni	Siste skoledag før sommeren

Til publikum!

Skatteoppkreveren i Leka har ferie i perioden 7. august – 19. august (på jobb igjen 20. august). Skatteregnskapssystemet SOFIE er stengt pga. innlasting av data fra Oslo kemnerkontor.

Innbetalinger kan foregå i perioden både kontant til økonomiavdelingen i Leka kommune, og til bankkonto 6345 06 17557 Skatteoppkreveren i Leka. Fortsatt god sommer!

Hilsen Kirsten

Leka Bygdemuseumslag

takker alle som bidro til å gjøre **Bygdadagen** 16. juli til et fint arr.! Vi takker også de som har gitt gaver i forbindelse med arrangementet. Styret.

PRIMSTAVEN:

3. AUGUST – VESLE OLSOK

Merke på primstaven er ei lita olavsøks.

Wille fra Seljord forteller: ”Da skal man paa Stølen for at spise Olavs-Sok-Grøden.”

orkidèfamilien

Fuglereir er ei plante som er oppført i **Norsk rødliste** som nær ved å bli **utryddingstruet**.

Gjennom miljøverndepartementets kampanje for å stoppe utrydding av arter innen 2010, er Leka kommune tildelt oppgaven med å "passe på" vår bestand av fuglereir.

Botanikere og lekfolk har observert arten på sørsida av Holdåsfjellet (sør for Romsåla).

Fuglereir tilhører samme familie som den gulkvite nattfiolen og de mange rosa/fiolette marihånd-artene. Et meget godt kjennetegn på fuglereir, er at den mangler klorofyll, dvs. at den overhode ikke har grønne plantedeler. Fotosyntesens prosesser erstattes ved at planten tar til seg næring fra planterester, og den finnes først og fremst på kalkrik skogsbunn.

Kommunen skal registrere og informere om bestand og tilstand, og i tillegg forhindre inngrep som truer bestanden. Om du tilfeldig eller på leiting kommer over fuglereir-planter, så **husk å IKKE PLUKKE eller GRAVE OPP planter**, og ta ansvar for at ditt turfølge også opptrer fornuftig.

På tidligsommeren blomstrer fuglereir-orkidèen, og hele planten er lys gulkvit av farge. Hver enkelt blomst har fem lett innoverbuede kronblader i krans, og et lengre kronblad i nedre kant av blomsten. Fuglereir har blomster i aks, og kan under gode forhold strekke seg nærmere halvmeteren. Den skiller seg ut fra omgivelsene ved sin mangel på plantegrønt, og kan i farten forveksles med en visnet plante. Navnet er utledet av plantens rotsystem som er grunt og tett forgreinet.

Kronbladene blir brune når de visner og gir følgelig planten en mørkere framtoning.

Fuglereir har uanselige bladfliker som i større eller mindre grad omslutter stilken nederst.

Hele planten mørkner noe og blir dempet gråbrun utover sommeren.

Kilde: Wikipedia mfl.

- 03.08. kl. 1115 Leka kirke: høymesse v/Sokneprest Faustmann
- 03.08. kl. 1500 Nord-Gutvik: friluftsgudstjeneste v/Sokneprest Faustmann
- 07.09. kl. 1100 Leka kirke: høymesse v/Sokneprest Faustmann.
Konfirmantjubiläum. Konfirmantpresentasjon.
-

Ved gjennomgang av noen gamle avisutklipp fra perioden 77-83 fantes følgende dikt om Leka, signert Terje Jørgensen:

Lekaøen

*Den ytterste forpost mot havet er
den barkedde Lekaøen
omkranset av holmer sund og skjær
så stolt troner Lekamøen
mot havet vender den sin nakne barm
og værner øen med sin faste arm.*

*Når stormhavets bølger mot klippen slår
av skumsprøit er øen dekket
mot storhavets krefter fast den står
og aldrig dens grunnmur blir svekket
dens feste er i moder Norges jord
og den er skilt fra den med hav og fjord.*

*Om øen kan synes deg trist og gold
dens indre er skjønn og fager
mot stormende bølger er den skjold
for blømande akre og hager
så mang en gang den norske fiskermann
for livet kjemper der ved havets rand.*

*Når storhavet døser i sommersvind
og dønninger kjæler øen
da fiskeren seiler glad i sinn
og prøver sin lykke på sjøen
når solen skinner over hav og land
da er det herlig her ved havets rand.*

TINE FOTBALLSKOLE 2008 fredag 22. og lørdag 23. august for jenter og gutter i alderen 6-16 år

Priser: Kr. 300,- for ett barn
Kr. 250,- for ett søsken
Kr. 200,- for søsken nummer to

- ⚽ Overnatting med voksen-tilsyn
- ⚽ Alle måltider
- ⚽ Fotball og andre aktiviteter tilpasset alder
- ⚽ Det vil IKKE bli kiosk i år

Påmelding til
Linda Hansen 99 69 75 36
Beathe Mårvik 951 09 887

Påmeldingsfrist **I DAG** fredag 1. august.

TRIMKORTSESONG 2008

I år er det 29 poster. 15 klipp for å kunne få krus.

For de under 10 år og over 60 år er det **12 klipp** for å få krus. 100 kr legges i lag med kortet for de som ønsker krus.

Trekning av en overraskelse på kortene. Spesialtrekning på dere som har greid over 20 poster.

Det blir også en ekstra trekning for dere under 10 år og over 60 år som har greid mer enn 17 poster.

Alle bør levere kortene sine innen 1. november uansett hvor mange poster dere har tatt. Leveres i egen postkasse på Joker`n. Kos dere på tur!

Allidrettsgruppa i Leka IL

PRIMSTAVEN:

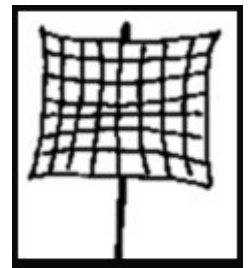
10. AUGUST – LARSOK – Larsmesse, Lavransmesse, St.Laurentius

Merke på primstaven er ei rist.

Over hele Østlandsområdet var Larsok en viktig merkedag for høst- og vinterværet. Tørr Larsok ga tørr etterhøst, våt Larsok ga våt etterhøst, og klar Larsok ga streng vinter. Det het også at gresset ikke vokste etter Larsok, så da skulle slåttene være avsluttet. Norsk folkekalender av 1848 forteller at sevjen gikk ned i trerøttene denne dagen.

I Hallingdal sa de at kleggen fikk sår på vingene da, sånn at kyrne ikke skulle bli plaget mer utover høsten.

I Skedsmo sa de at nå skulle tyttebærene stå brud, fordi de var røde på den ene siden og hvite på den andre. Langs kysten sa de at makrellen nå var fet nok til å være god matfisk.

NRKs TV-innsamling søndag 19. oktober 2008 går til Blå Kors og organisasjonens arbeid med forebygging, behandling og oppfølging av enkeltpersoner og familier som sliter med alkohol- og narkotikamisbruk.

Blå Kors vil under mottoet "*I sentrum står et menneske*" bruke de innsamlede midlene fra aksjonen til følgende tre hovedmål:

- Barn og unge fra hjem med rus skal løftes fram og gis nye tilbud.
- Flere som trenger det skal få etablere seg med nytt nettverk og egen bolig.
- Gjennom rusfaglig arbeid i institusjoner og kompetansesentra i utviklingsland og Øst-Europa vil en bidra til å få i stand positive endringer i folks helse- og livssituasjon.

Hans Majestet Kongen har sagt ja til å være høy beskytter for årets TV-aksjon som er tildelt Blå Kors Norge.

NRKs TV-aksjon er en institusjon og en tradisjon i Norge, og har vært gjennomført hver høst siden 1974. Det er verdens største innsamlingsaksjon målt i innsamlede midler per hode og antall deltakere.

Formannskapet i Leka oppnevnte i F. sak 35/08 følgende lokale aksjonskomité:

Arve Haug, leder
Kirsti Hoff, koordinator
Lars Einar Garstad
Beathe Mårvik
Lidia Hakkebo

***Kan du tenke deg å avsette en times tid som bøssebærer
i Gutvik eller på Leka søndag 19.oktober?***

Ring sentralbordet på Lekatun tlf. 743 87 000.

På forhånd takk!

Vi hilser og gratulerer...

Hipp hurra for gudmor **Laila Husby**
som har bursdag 11. august.
Stor bursdagsklæm fra Line

Dialektkråa

...du må da skjønne
ke eg sei...!?

I skrivende stund, som enkelte skrivefanter gjerne uttrykker seg, sitter vi her og venter på godværet som disse unge værdamene på TV har lovet oss i flere dager allerede. I skodda og regnet, med en nærmest stasjonær sydvestvind, begynner vi å tvile på meteorologenes etterrettlighet. Vi håper at de gamles påstand om at dersom hundedagene går inn med regn, skal vi få tilstrekkelig av samme sorten en hel måned fremover, ikke skal slå til, men at dager med sol og bikinivær heller skal få overtaket.

I mellomtiden filosoferer vi over språk generelt og lekadialekten spesielt. Det er falt i vårt lodd, som det heter, av og til å opptre som amatørlogoped når folk av mer eksotisk opprinnelse skal forklares de forskjellige krøll på tunga som er nødvendig for å mestre de særlige måter å uttrykke seg på her på øya. Vi har for eksempel tre forskjellige *l*-er, den vanlige *l*-en som "riksnorske" lenger sør i landet helst bruker (tungespissen mot fortennene i overmunnen), så den tjukke *l*-en som finnes både på Østlandet og i Trøndelag (tungespissen "slås" mot forsiden av ganen) og endelig den spesielle *l*-en som brukes i mange sammenheng her på øya, noe midt mellom *i* og *l* (tungespissen mot fortennene i undermunnen og tungeryggen mot forkant av ganen). Det er de to siste vi betegner som "tjukk l". Den siste er den vanskeligste for de fleste som ikke har tråkket sine barnesko på disse kanter. Vi har to forskjellige *n*-er, den vanlige og en mellomting mellom *i* og *n* (lignende tungestilling som for *l* nr. 3, men med en annen "vri" på stemmebåndene). I tillegg til dette bruker vi ikke sjelden "harde" konsonanter. Slik ser vi at *k* benyttes i stedet for *g* og *t* i stedet for *d*. Et eksempel på dette er at vi her på øya oftest sier "Etvart" i stedet for Edvard, som er både skrive- og uttalemåte de fleste steder i landet.

Når vi i tillegg, i alle fall ennå, har en rekke ord og uttrykk som avviker ikke så lite fra det som stort sett benyttes annet steds i kongeriket, er det ikke underlig at det tar tid for utlendinger og anna utabygds folk å tilegne seg vår måte kommunisere på.

Etter at vi nok en gang slipper til Lorents Didrik Klüver med augustkommentarer anno 1815 vil det nedenfor gis eksempler på både ord og uttrykk som ikke lenger inngår i norskpensum for folkeskolen, om det noen gang har gjort det.

Den 10de Dag i August kaldes: Laurentius: fra den og til den 20de er det meget farlig for Nattefrost, i Særdeleshed ved den Nymaane, som da indtreffer.

Den 24de kaldes Bartholomæus, for denne Dag bør du have dine Ærter opskaaret. Nu kan man lægge Høns og faae gode Kyllinger til Verpefugle, men ikke sildigere på Aaret.

Ord

Bærneg (fangst, utbytte), ***loin'*** (til lands uten fangst), ***semert*** (enkelt, simpelt) ***vikjiveinneng*** (raskt lite ærend), ***ægnateng'*** (noe helt spesielt, også brukt i positiv betydning om personer).

Uttrykk

"*Toillåt folk e' folk det å*" (tjukke *l*-er- etter en forlengst henfaren lekadame som på tross av en noe beskjedne åndelig "ballast" helt uventet kunne komme med treffende replikker).

PRIMSTAVEN:

15. AUGUST – MARIMESSE

Merke på primstaven er harv, krone, tre eller urtekost.

Denne dagen skulle komme to ganger tolv dager etter Godværsbønnedagen 22.juli. Man regnet med at nå kom de første frostnettene i fjellet, og folk ba til jomfru Maria om at hun skulle gå i forbønn for dem, slik at det ikke ble uår.

De tre Mariadagene (22/7, 15/8 og 8/9) er alle knyttet til årsgrøden. Det ble sagt at nå skulle åkrene få "halm-let", og i gode år skulle byggen skille seg fra hveten på åkre hvor begge var sådd.

Faste aktiviteter

MANDAG	<p>...det meste av faste aktiviteter starter tradisjonen tro opp igjen i slutten av august...</p> <p>Meld fra slik at vi får en oppdatert aktivitetskalender bak på Lekaposten!</p>
ONSDAG	
FREDAG	

Aktivitetskalender

AUGUST		
Lørdag	2.	Leka steinsenter åpent kl.1200-1400 - Leka Motell & Camping Guiding Solsemhula kl. 1400
Søndag	3.	Høymesse Leka kirke kl. 1100 Friluftsgudstjeneste Nord-Gutvik kl. 1500
Lørdag	9.	Leka steinsenter åpent kl. 1200-1400 - Leka Motell & Camping Guiding Solsemhula kl. 1400
Lørdag	16.	Leka steinsenter åpent kl. 1200-1400 - Leka Motell & Camping Guiding Solsemhula kl. 1400
Mandag	18.	Skolestart
Fre-lør	22.- 23.	TINE fotballskole på Leka
Lørdag	23.	Leka steinsenter åpent 1200-1400 - Leka Motell & Camping Guiding Solsemhula kl. 1400
Onsdag	27.	Kommunestyremøte
SEPTEMBER		
OKTOBER		
Søndag	19.	"I sentrum står et menneske." Årets tv-aksjon.
NOVEMBER		
DESEMBER		

Oppfordrer alle til å melde fra om arrangement, slik at vi får en innholdsrik aktivitetskalender. Bruk aktivitetskalenderen når dere planlegger, så unngås unødvendige "kollisjoner"